

Kokoelmapoliittinen ohjelma 2026–2030

Lyhennetty versio

Sibelius-museo

Otto Andersson Sibelius-museossa 1969.

JOHDANTO, s. 2

KOKOELMAPOLIITTISEN OHJELMAN TAVOITTEET, s. 2

SIBELIUS-MUSEON KOKOELMIEN HISTORIAA, s. 2

1 KOKOELMATEHTÄVÄ, s. 4

1.1 SIBELIUS-MUSEON KOKOELMATEHTÄVÄ, s. 4

1.2 KOKOELMATEHTÄVÄÄ MÄÄRITTÄVÄT TEKIJÄT, s. 4

1.3 NÄKÖKULMAT JA ARVOT, s. 5

2 TALLENNUS JA KARTUNTA, s. 6

2.1 MUSEON TALLENNUSALUEET JA PAINOPISTEET, s. 6

2.2 TALLENNUSKRITEERIT, s. 7

3 KOKOELMIEN HALLINTA, s. 8

3.1 SIBELIUS-MUSEON KOKOELMAT, s. 8

3.2 ARVUOKITUS, s. 8

3.3 KOKOELMIIN LIITTÄMINEN, s. 9

3.4 LUETTELOINTI, s. 10

3.5 KOKOELMAHALLINTAJÄRJESTELMÄ, s. 10

3.6 DIGITOINTI JA DIGITAALISTEN AINEISTOJEN SÄILYTYS, s. 11

3.7 KOKOELMAPOISTOT, s. 12

4 KOKOELMIEN HOITO, s. 13

4.1 KONSERVOINTI JA RESTAUROINTI, s. 13

4.2 SÄILYTYS, s. 14

4.3 TURVALLISUUS, s. 14

5 KOKOELMIEN SAAVUTETTAVUUS JA KÄYTTÖ, s. 15

5.1 KOKOELMIEN KÄYTTÄJÄT JA ASIAKKAAT, s. 15

5.2 KOKOELMAPALVELUT, s. 15

5.3 KÄYTTÖLUVAT JA -KORVAUKSET, s. 16

5.4 KOKOELMIEN KÄYTÖN RAJOITUKSET, s. 16

5.5 LAINAT, s. 17

↑ Vuonna 1968 valmistunut museo-
rakennus osoitteessa Piispankatu 17.
Kuva: Nawras Odda.

JOHDANTO

KOKOELMAPOLIITTISEN OHJELMAN TAVOITTEET

Kokoelmapoliittinen ohjelma on asiakirja, joka ohjaa ja tukee museon kokoelmatyötä. Käsillä olevassa kokoelmapoliittisen ohjelman lyhennyksessä versiossa kerrotaan Sibelius-museon kokoelmien historiasta ja nykytilasta. Asiakirjassa kuvaillaan kokoelmahallinnan toimintatapoja ja siihen liittyviä prosesseja sekä kerrotaan museon tallennustyön painopisteistä ja kokoelmien saavutettavuudesta.

Kokoelmapoliittinen ohjelma toimii Sibelius-museon päivittäisen kokoelmatyön ohjenuorana yhdessä museon toiminta-, tallennus- ja inventointisuunnitelmien sekä luettelointiohjeiden kanssa. Ajankohtainen kokoelmapoliittinen ohjelma on voimassa vuoteen 2030 saakka. Ohjelman runkona on käytetty Museoviraston julkaisua [Kokoelmapoliitiikan muistilista museoille](#).

Käsillä oleva asiakirja on lyhennetty versio kokoelmapoliittisesta ohjelmasta 2026–2030.

SIBELIUS-MUSEON KOKOELMIEN HISTORIAA

Vuonna 1926 [Åbo Akademin](#) ensimmäiseksi [musiikkitieteen](#) ja [kansanrunouden](#) oppiaineen professoriksi valittu Otto Andersson (1879–1969) totesi jo vuonna 1907, että Helsinkiin pitäisi perustaa musiikkikirjasto ja -museo, joihin tallennettaisiin suomalaista musiikinhistoriaa. Anderssonia huolestutti, että Suomen musiikillinen kulttuuriperintö kenties muuten vaipuu unohduksiin. Anderssonin suunnitelmat eivät edenneet pääkaupungissa, mutta Turussa hän alkoi toteuttaa unelmaansa. Oppiaineen kokoelmiin alettiin vähitellen kerätä paitsi musiikkikirjallisuutta myös erilaisia soittimia, nuotteja, musiikkiaiheisia valokuvia, lehtileikkeitä ja konserttiohjelmia. Useat yksityishenkilöt lahjoittivat aineistoa, samoin muutamat musiikkikustantajat.

↑ Alfhild Forslin, Otto Andersson ja John Rosas museon entisissä tiloissa vuonna 1950. Kuva: Birger Lundsten.

Åbo Akademi
Musiikkitiede
Folkloristiikka
Otto Andersson

Kokoelmat nimettiin Sibelius-museoksi 1940-luvun lopulla, kun Otto Andersson sai Jean Sibeliukselta luvan käyttää hänen nimeään kokoelmien yhteydessä. Anderssonin toiveen taustalla olivat paitsi hänen omat tutkimusintressinsä myös henkilökohtainen ystävyysuhde Sibeliukseseen sekä luonnollisesti myös kokoelmiin jo tuolloin kuulunut laaja Sibelius-kokoelma. Kokoelmat ehtivät sijaita vuosikymmenten aikana useissa eri osoitteissa Turun yliopistoalueella ennen nykyisen museorakennuksen valmistumista 1968. Uuteen paloturvalliseen betonirakennukseen suunniteltiin paitsi näyttelytiloja kahteen kerrokseen myös omat erilliset tilat kokoelmille sekä muita tiloja Åbo Akademin toimintaa varten.

Sibelius-museon kokoelmat ovat aineistomielessä monipuoliset. Esinekokoelmassa on tällä hetkellä noin 2600 soitinta tai muuta musiikkiin liittyvää esinettä. Soittimet ovat pääasiassa joko suomalaisten rakentajien tekemiä tai muuten kotimaiseen musiikkielämään läheisesti liittyviä, mutta kokoelmasta löytyy myös täysin ulkomaisia soittimia, jotka ovat tulleet museoon lahjoituksina muun muassa soitinkeräilijöiltä. Arkistokokoelmiin kuuluu paperimateriaalin (nuottikäsikirjoitukset, painetut nuotit, valokuvat, kirjeet, konserttiohjelmat ja -julisteet, lehtileikkeet) lisäksi laaja kokoelma audiovisuaalista aineistoa eri aikakausilta. Tunnetuin osa arkistoa on Jean Sibelius -kokoelma, johon kuuluu yli 50 Sibeliuksen omakätisen nuottikäsikirjoituksen lisäksi runsaasti muuta säveltäjään liittyvää materiaalia. Sibeliuksen käsikirjoitusten lisäksi arkiston käsikirjoituskokoelmassa on yli 10 000 muiden säveltäjien nuottikäsikirjoitusta. Arkiston muista erilliskokoelmista voidaan mainita vuonna 1790 perustetun [Turun Soitannollisen Seuran](#) kokoelma, johon kuuluu nuottiarkiston lisäksi seuran asiakirja-aineisto. Kokonaisuudessaan arkistoaineistoa on noin 1500 hyllymetriä.

Vuoden 2019 alussa Sibelius-museo siirtyi Åbo Akademin alaisuudesta osaksi [Åbo Akademin säätiön](#) museokokonaisuutta, johon kuuluvat myös kotimuseot [Ett Hem](#) ja [Casa Haartman](#). Säätiö on viime vuosina panostanut erityisesti hallinnoimiensa kokoelmien digitointiin ja aineistojen avaamiseen [Finna-portaalin](#) kautta.

Jean Sibelius

Kokoelmat numeroina (otanta 2026):

2 600 soitinta
10 000 nuottikäsikirjoitusta
24 000 valokuvaa
19 000 äänitettä

Åbo Akademin säätiö
Ett Hem
Casa Haartman

KOKOELMATEHTÄVÄ

1.1 SIBELIUS-MUSEON KOKOELMATEHTÄVÄ

Sibelius-museo tallentaa, vaalii ja esittelee yleisölle suomalaista musiikkikulttuuria. Kokoelmatehtävän keskiössä ovat museo-objektit, joita Sibelius-museon kohdalla ovat esineet ja arkistoaineisto. Kokoelmatyön avulla museo pyrkii säilyttämään musiikillista kulttuuriperintöä mahdollisimman laajasti tuleville sukupolville.

Sibelius-museo on muistiorganisaatio. Museossa tehdään sen aineistoihin ja toimialaan liittyvää tutkimusta muun muassa jokapäiväisessä kokoelmatyössä, asiakkaiden tietopyyntöihin vastaamalla sekä näyttelyprojektien yhteydessä. Lisäksi museo tukee muiden tahojen tekemää tutkimusta ja tarjoaa asiantuntija-apua toimialaansa liittyvissä kysymyksissä. Tulevaisuudessa tapahtuvaa tutkimustyötä varten on mielekästä säilyttää myös sellaista aineistoa, jota ei välttämättä pidetä esillä näyttelyissä mutta joka voi olla arvokasta lähdeaineistoa tutkimukselle.

Museossa tehtävä kokoelmatyö tukee museon omaa näyttelytyötä ja muuta yleisötyötä, jotka pyrkivät tarjoamaan museovieraille kulttuurielämyksiä ja sitä kautta lisäämään hyvinvointia yhteiskunnassa.

1.2 KOKOELMATEHTÄVÄÄ MÄÄRITTÄVÄT TEKIJÄT

Sibelius-museon kokoelmatehtävää ja sen toteuttamista määrittävät useat eri lait, asetukset ja sopimukset. Yleisellä tasolla määrittäviä ohjeistuksia ovat esimerkiksi Kansainvälisen museoneuvoston (ICOM) julkaisemat [museotyön eettiset säännöt](#). Vuonna 2020 voimaantulleen uudistetun [museolain \(314/2019\)](#) mukaan museoiden tehtävänä on muun muassa kulttuuriperinnön tallentaminen ja säilyttäminen, tutkimuksen edistäminen ja hyödyntäminen, aineistojen ja tiedon saatavuuden, saavutettavuuden ja käytön edistäminen, kulttuuriperinnön esittäminen ja elämysten tarjoaminen sekä yleisötyö ja vuorovaikutus.

SISÄLTÖ

- 1.1 Sibelius-museon kokoelmatehtävä, s. 4
- 1.2 Kokoelmatehtävää määrittävät tekijät, s. 4
- 1.3 Näkökulmat ja arvot, s. 5

↑ Turun Soitannollisen Seuran matrikkeli vuodelta 1790.

International Council of Museums (ICOM)
Museolaki (314/2019)

[Tekijänoikeuslaki \(404/1961\)](#) ja [tekijänoikeusasetus \(574/1995\)](#) vaikuttavat museon toimintaan monin tavoin suojaamalla tekijöiden oikeuksia. Ne määrittelevät, miten kulttuuriperintöä voidaan käyttää museon toiminnassa niin, että tekijöiden oikeudet tulevat laissa säädetyllä tavalla huomioiduiksi. [Tietosuojalaki \(1050/2018\)](#) puolestaan määrittelee henkilötietojen käsittelyyn liittyviä rajoituksia. Laki suojaa museon kokoelmissa olevassa aineistossa esiintyvien henkilöiden yksityisyyttä ja määrittelee sen, millä perusteella henkilötietoja voidaan käsitellä. Sibelius-museo käsittelee toiminnassaan tutkimus- ja kulttuuriperintö-aineistoja sekä niihin liittyviä kuvailutietoja edellä mainittujen lakien ja asetusten mukaisesti.

Tekijänoikeuslaki (404/1961)
Tekijänoikeusasetus (574/1995)
Tietosuojalaki (1050/2018)

Sibelius-museo on ollut vuodesta 2019 lähtien mukana suomalaisten museoiden [TAKO-verkostossa](#). Museon arkisto on mukana [Kansallisarkiston](#) hallinnoimassa [yksityisarkistojen kansallisessa hankintapolitiikassa](#), jossa Sibelius-museo jakaa musiikin alueen tallennusvas-
tuuta yhdessä erityisesti [Kansalliskirjaston](#) ja [Musiikkiarkiston](#) kanssa. [Opetus- ja kulttuuriministeriön](#) vuonna 2018 laatima [Museopoliittinen ohjelma 2030](#) linjaa museoalan menestystekijöitä, jotka vaikuttavat omalta osaltaan Sibelius-museossa tehtävään kokoelmatyöhön.

TAKO-verkosto
Kansallisarkisto ja yksityisarkistojen kansallinen hankintapolitiikka

Kansalliskirjasto
Musiikkiarkisto

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lainsäädännön sekä eri säädösten ja sopimusten lisäksi Sibelius-museon toimintaa ohjaavat museon ja Åbo Akademin säätiön ajan-
kohtaiset säännöt, toimintasuunnitelmat, visiot ja strategiat.

1.3 NÄKÖKULMAT JA ARVOT

Åbo Akademin säätiön päätehtävä on tukea taloudellisesti Suomen ainoan ruotsinkielisen yliopiston, Åbo Akademin, toimintaa. Lisäksi säätiö toimii yli kielirajojen sekä tutkimusta että kulttuuria ylläpitävänä ja tulevaisuutta rakentavana toimijana, joka pyrkii mahdollistamaan yhteiskunnan laajan sivistyksen. Säätiön arvot ovat yhteiskuntavastuu, avoimuus, laatu ja kestävä kehitys.

Åbo Akademin säätiö

Sibelius-museo tallentaa ja esittelee yleisölle maamme monitahoista musiikkikulttuuria. Museossa toteutettava kokoelmatyö on sellaista, että suomalainen ja erityisesti suomenruotsalainen musiikkiperintö tal-
lentuvat kaikessa monimuotoisuudessaan, ja että niiden ilmiöt tulevat tasapuolisesti huomioiduiksi. Suomenruotsalainen musiikkikulttuuri-
perintö on kokoelmissa vahvasti edustettuna ja säilyy edelleen yhtenä kokoelmatyön painopisteistä niin museon ja Åbo Akademin yhteisen historian ansiosta kuin Åbo Akademin säätiön strategian mukaisesti.

Kulttuuriperintö, suomalainen ja suomenruotsalainen musiikkikulttuuri

Kokoelmia hallinnoidaan ja hoidetaan laadukkaasti ja ympäristön kan-
nalta mahdollisimman kestävällä tavalla. Museolle myönnettiin joulu-
kuussa 2023 [Ekokompassi](#)-sertifikaatti, joka kannustaa kaikin puolin ympäristöystävälliseen toimintaan.

Ympäristövastuu

LUKU 2

TALLENNUS JA KARTUNTA

2.1 MUSEON TALLENNUSALUEET JA PAINOPISTEET

Sibelius-museo tallentaa musiikkiin liittyvää kulttuurihistoriallista aineistoa eri aikakausilta. Museon keskeisimpiä objektityyppejä ovat esineet, nuottikäsikirjoitukset ja nuottijulkaisut, äänitteet, valokuvat, kirjeet, konserttiohjelmat ja muut musiikkiin liittyvät painotuotteet. Tallennuksen erityisiä painopisteitä ovat kansallissäveltäjä Jean Sibelius, Turun Soitannollinen Seura, suomenruotsalainen musiikkikulttuuri ja varsinaissuomalainen musiikkikulttuuri. Soitinkokoelman kohdalla painopiste on erityisesti suomalaisten soitinrakentajien ja -valmistajien tuotannossa.

SISÄLTÖ

2.1 Museon tallennusalueet ja painopisteet, s. 6

2.2 Tallennuskriteerit, s. 7

↑ Varhaisia soitinhankintoja esillä vuonna 1955 museon edellisissä näyttelytiloissa osoitteessa Piispankatu 15.

Vanhin säilynyt Suomessa rakennettu viulu (SmIn186) kuuluu Sibelius-museon soitinkokoelmaan. Lue lisää soittimesta ja sen rakentajasta museon [blogista](#).

2.2 TALLENNUSKRITEERIT

Kokoelmiin otettavilla kohteilla tulee aina olla jokin yhteys musiikkiin. Yksittäisen objektin merkitys voi syntyä esimerkiksi siitä, että se kuvaa tyypillisesti omaa aikakauttaan tai liittyy oleellisesti juuri suomalaiseen musiikkielämään, musiikin historian tapahtumiin tai tunnettuihin musiikin alalla toimineisiin henkilöihin tai yhteisöihin. Museo keskittyy tallentamaan erityisesti ainutkertaista musiikkiin liittyvää aineistoa.

Yhteys musiikkiin
Ainutkertaisuus

Mieskuoro Finlandian vuonna 1939 tekemään Pohjois-Amerikan konserttimatkan liittyvä arkistokokoelma, joka sisältää konserttiohjelmaa, matka- ja muita lippuja, lehtileikkeitä, kirjeenvaihtoa, valokuvia sekä muuta ainutkertaista aineistoa.

Kokoelmiin liitettävän aineiston tulee olla hyväkuntoista. Heikko kunto voidaan hyväksyä vain, jos kohde on erityisen harvinainen tai mikäli kuluneisuus kertoo jotain erityistä kohteen historiasta ja käytöstä. Myös erityisen merkityksellinen kontekstietä voi olla peruste ottaa heikkokuntoinen objekti kokoelmiin.

Kunto

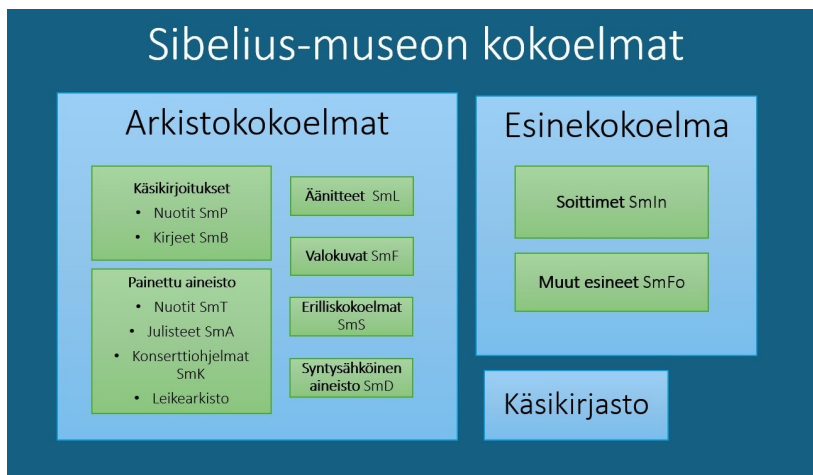
Sibelius-museo ei ota vastaan objekteja, jotka voivat vaarantaa työntekijöiden tai muun kokoelman turvallisuuden. Kokoelmatilojen rajallisuuden vuoksi kokoelmiin ei voida ottaa kaksoiskappaleita eli aineistoa, jota kokoelmissa jo on. Objektin kontekstitiedoissa saattaa myös olla niin suuria puutteita, että siitä ei voida katsoa olevan hyötyä sen koommin näyttelytoiminnassa kuin tutkimuksellisestikaan. Kokoelmiin tarjottavan objektin merkitys arvioidaan tapauskohtaisesti, ja arvion perusteella tehdään lopullinen päätös kokoelmiin liittämisestä.

Vaaralliset objektit
Kaksoiskappaleet
Kontekstietojen merkitys

3.1 SIBELIUS-MUSEON KOKOELMAT

Museon kokoelmat on jaettu kahteen osaan: esine- ja arkistokokoelmaan. Esinekokoelmassa on paitsi soittimia myös musiikkiin liittyvää muuta esineistöä. Arkistokokoelmaan kuuluu sekä käsin kirjoitettua että painettua paperiaineistoa, valokuvia, äänitteitä, erilaisia henkilöihin ja yhteisöihin liittyviä erilliskokoelmia sekä syntysähköistä aineistoa. Esine- ja arkistokokoelmien lisäksi museolla on musiikkikirjallisuutta sisältävä kirjasto, joka on lähinnä talon työntekijöiden käytössä.

Sibelius-museolle on lahjoitettu myös taideteoksia. Ne on luettelointu Åbo Akademin säätiön taidekokoelmaan yhdessä säätiön muiden taideteosten kanssa, ja niiden asianmukaisesta säilyttämisestä vastaa säätiön taidekokoelmasta vastaava intendentti.

3.2 ARVUOKITUS

Arvoluokitus on museoissa yleisesti käytössä oleva menetelmä, jonka avulla objektin museoarvoa sekä sopivuutta museon kokoelmaprofiiliin voidaan arvioida tietyillä kriteereillä tai tietyistä näkökulmista.

SISÄLTÖ

- 3.1 Sibelius-museon kokoelmat, s. 8
- 3.2 Arvoluokitus, s. 8
- 3.3 Kokoelmiin liittäminen, s. 9
- 3.4 Luettelointi, s. 10
- 3.5 Kokoelmahallintajärjestelmä, s. 10
- 3.6 Digitointi ja digitaalisten aineistojen säilytys, s. 11
- 3.7 Kokoelmapoistot, s. 12

↑ Vanhempaa ja uudempaa kokoelmahallintaa korttiluettelon ja tietokantaohjelmien avulla.

Arvaluokituksen avulla museo voi myös luokittaa objektin suhteessa sen tulevaan hoitoon, säilytykseen, käyttöön ja muuhun museokokoelmaan. Arvaluokitusjärjestelmää voidaan hyödyntää erityisesti uusien objektien kohdalla, mutta inventoinnin yhteydessä myös vanhemmat kokoelmaobjektit voidaan jakaa arvaluokkiin. Järjestelmä edesauttaa kokoelmien laadun määrittelyä tulevaisuudessa ja helpottaa esimerkiksi resurssien kohdistamisen suunnittelua. Lisäksi arvaluokitukselta on hyötyä mahdollisissa kriisi- tai evakointitilanteissa. Nykyinen arvaluokitusjärjestelmä on otettu käyttöön vuonna 2025.

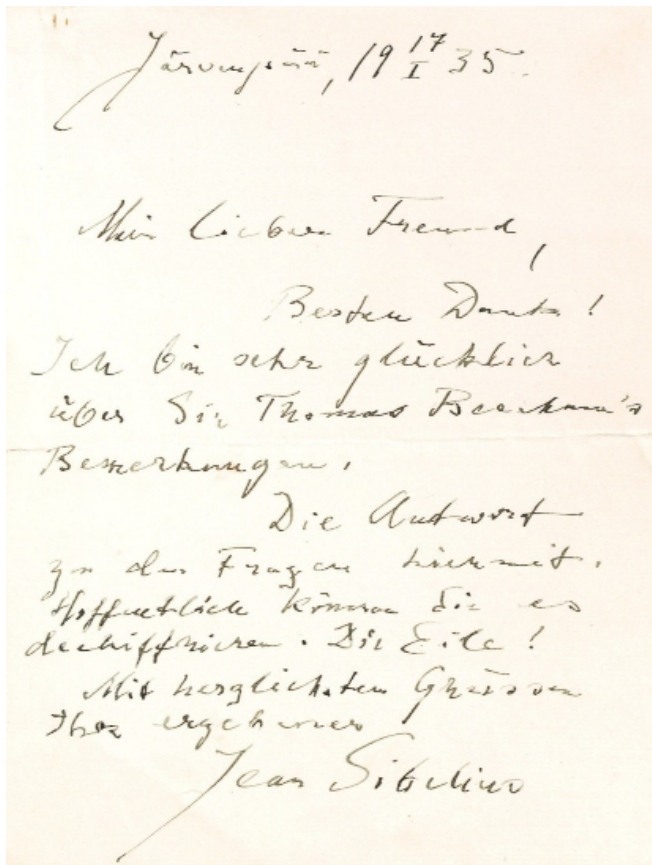
Sibelius-museossa käytössä olevat arvaluokat:

1. ydinkokoelma
2. peruskokoelma
3. käyttökokoelma
4. poistoluokka

3.3 KOKOELMIIN LIITTÄMINEN

Sibelius-museon kokoelmat ovat museon perustamisesta saakka karttuneet ja edelleen karttavat lähinnä passiivisesti, eli lahjoittajat ottavat itse museoon yhteyttä. Toisinaan museo tekee aktiivista kokoelmahankintaa ostamalla kokoelmiin liitettäviä objekteja tai esimerkiksi keräämällä aineistoa tiettyä näyttelyä tai teemaa varten. Aiemmin museoon on talletettu eli deponoitu esineitä ja arkistoaineistoja, mutta enää talletuksia ei oteta vastaan.

Lahjoitukset
Hankinnat
Talletukset (deponoinnit)

Vuonna 2025 Åbo Akademin säätiö hankki maailman suurimman yksityisen Jean Sibelius -kokoelman Rolando ja Siv Pieraccini säätiöltä. Kokonaisuus sijoitettiin Sibelius-museon kokoelmiin. Kuvassa yksi kokoelmaan sisältyvistä kirjeistä.

3.4 LUETTELOINTI

LuetteloINTI on keskeinen osa kokoelmatyötä, sillä vain sen avulla koelmia voidaan tutkia ja käyttää. Luetteloinnissa kukin koelmiin liitettävä objekti saa oman tunnisteensa, jolla se voidaan erottaa muista objekteista. Samalla kaikki objektiin liittyvä tieto tallennetaan tietokantaan. Museo-objektien luetteloINTI kokoelmahallintajärjestelmään on myös väylä aineiston viemiseksi Finnaan, mikä mahdollistaa omalta osaltaan kulttuuriperintöaineistojen avaamisen yleisölle.

Luetteloinnin merkitys kokoelmien käytön kannalta

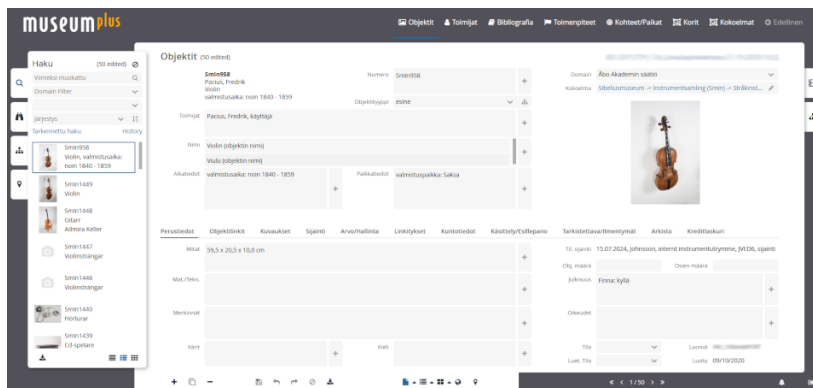
Museon nykyiset luetteloINTikäytännöt perustuvat valtakunnallisiin luetteloINTiohjeisiin sekä kokoelmahallintajärjestelmäkohtaisiin ohjeisiin. Nykyään luetteloinnissa korostuu ennen kaikkea objektin historiatietojen tallentaminen; ilman kontekstittietoja objektin museoarvo voi olla sangen vähäinen.

Proveniensi
Kontekstittiedot

3.5 KOKOELMAHALLINTAJÄRJESTELMÄ

Vuodesta 2019 Sibelius-museossa on sisäisesti käytetty sveitsiläisen [zetcomin](#) hallinnoimaa kokoelmahallintajärjestelmää MuseumPlus.

museumplus

Näkymä MuseumPlus-kokoelmahallintajärjestelmästä, soitin SmIn958.

Järjestelmä on keskeinen työkalu museon kokoelmatyössä. Siihen kirjataan kaikki mahdollinen objektiin liittyvä tieto, kuten esimerkiksi:

- hankintatiedot,
- aiempi historia (valmistustiedot, käyttöhistoria),
- mitat,
- materiaalit,
- sijainti ja sijainnissa tapahtuvat muutokset,
- käyttö näyttelyissä,
- asiasanat,
- mahdollinen suhde muihin kokoelman objekteihin tai toimijoihin,
- kuntotiedot sekä mahdolliset toimenpiteet (kuten konservointi).

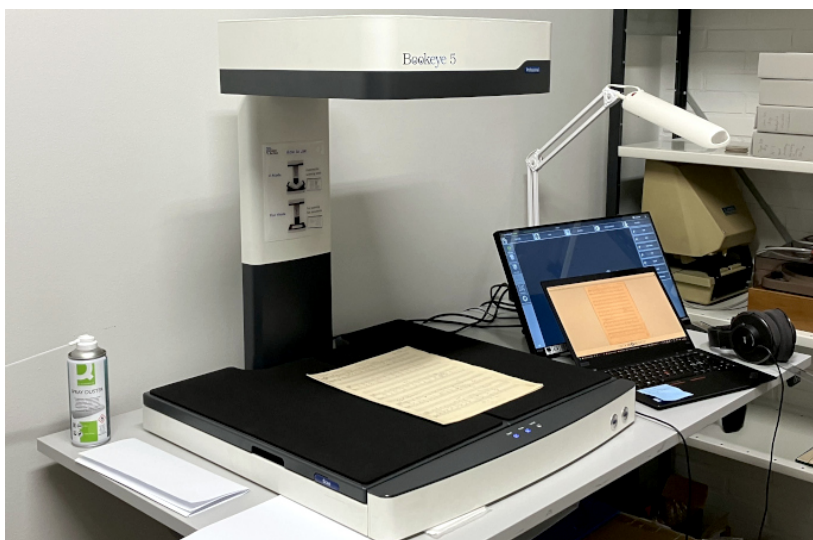
MuseumPlus mahdollistaa kokoelmien täysimittaisen hyödyntämisen vain siinä tapauksessa, että siellä oleva tieto on ajan tasalla. Esimerkiksi päivittämätön tai muuten virheellinen sijaintitieto estää objektin löytämisen, jolloin sitä on mahdoton käyttää.

3.6 DIGITOINTI JA DIGITAALISTEN AINEISTOJEN SÄILYTYS

Kokoelmien digitointi on toivottavaa sekä saavutettavuuden parantamisen että aineiston säilymisen kannalta. Analoginen aineisto saattaa olla haurasta, jolloin digitointi edesauttaa sen käyttöä säästämällä alkuperäistä aineistoa vaurioitumiselta. Lisäksi digitointi edistää aineiston säilymistä ainakin digitaalisessa muodossa, mikäli alkuperäinen aineisto muuttuisi käyttökelvottomaksi tai tuhoutuisi. Aineiston laajamittainen digitointi vaatii kuitenkin erityisiä henkilöstöresursseja ja laitteistoja, ja näennäisen aineettomalla digitaalisella säilyttämisellä on oma hiilijalanjälkensä. Näistä syistä digitoinnin tulee pohjautua arvoluokitukseen perustuvaan digitointisuunnitelmaan.

Digitoinnin hyödyt ja vaatimat resurssit

Sibelius-museon esinekokoelma on valokuvattu vuosina 2021–2023. Arkistoaineistoa on tähän mennessä digitoitu pääasiassa arkiston asiakkaiden tilauksesta. Poikkeuksena tähän ovat valokuvakokoelmat ja osa äänitekokoelmistajoita on digitoitu 2000-luvulla. Vuosina 2025–2026 arkistokokoelmia digitoidaan muun muassa museon kahdessa omassa pilottihankkeessa, jotka kattavat valikoiman nuottikäsikirjoituskokoelmista sekä magneettinauhakokoelmista.

Nuottikäsikirjoitusten digitointia kirjaskannerilla.

Digitoitu aineisto on tällä hetkellä tallennettu osittain museon kokoelmahallintajärjestelmään, osittain museon verkkolevyille. Tulevien digitointiprojektien osalta selvitetään [pitkäaikaisen digitaalisen säilyttämisen](#) mahdollista tarvetta ja toteutusta.

Pitkäaikais säilytys (PAS)

3.7 KOKOELMAPOISTOT

Sekä ICOMin museotyön eettisissä säännöissä että [Museoliiton](#) julkaisussa [Kokoelmapoistojen hyvät käytännöt](#) annetaan suuntaviivoja kokoelmapoistojen tekemiseen. Sibelius-museossa kokoelmapoistoja on tehty esimerkiksi 2010-luvulla lähinnä tilanpuutteen tai objektin huonon kunnan vuoksi. Arkistokokoelmista on poistettu lähinnä kaksoiskappaleita sekä täysin ulkomaista aineistoa, jonka kontekstitiedot ovat olleet vähäiset tai olemattomat.

Museon suositusta soitinnurkasta löytyy useampi peruskokoelmasta käyttökokoelmaan siirretty soitin, joita museokävijät voivat soittaa.

Poisto museokokoelmasta voi tarkoittaa myös siirtoa käyttökokoelmaan, tai poistettavaa kohdetta voidaan tarjota muille museoille tai muistiorganisaatioille. Mikäli ottajaa ei löydy, objektia voidaan tarjota myös esimerkiksi kouluille, teattereille tai kirjastoille. Jos poistettavalle objektille ei edellä mainittujen organisaatioiden piiristä löydy uutta omistajaa, se tuhotaan. Museokokoelmien objekteja ei lähtökohtaisesti koskaan myydä.

LUKU 4

KOKOELMIEN HOITO

4.1 KONSERVOINTI JA RESTAUROINTI

Sibelius-museossa tehdään pääasiassa ennaltaehkäisevää konservointia eli pyritään siihen, että konservointitarpeita ei tulisi. Ennaltaehkäisevä konservointi käsittää paitsi objektien asianmukaisen säilyttämisen ja käsittelyn myös kokoelmatilojen säännöllisen siivouksen. Konservointia vaativat toimenpiteet hoidetaan Sibelius-museossa ostopalveluna.

Joitakin esinekokoelman soittimia on restauroitu käyttökuntoon, ja uusia restaurointiprojekteja on käynnissä. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden soitinten saattaminen soitettaviksi ja niin muusikoiden kuin yleisön saataville on yksi tapa elävöittää musiikin historiaa, kasvattaa tietoisuutta siitä ja näin toteuttaa Sibelius-museon kokoelmatehtävää. Restaurointi hoidetaan Sibelius-museossa ostopalveluna.

Soitinkeksijä Juhani Pohjanmiehen (1893–1959) rakentama pianokantele restauroitiin käyttökuntoon vuonna 2024. Harvinainen soitin on nyt Sibelius-museon näyttelykävijöiden ja muusikoiden käytettävissä.

SISÄLTÖ

- 4.1 Konservointi ja restaurointi, s. 13
- 4.2 Säilytys, s. 14
- 4.3 Turvallisuus, s. 14

↑ Sibelius-museon arkistotilat. Kuva: Heikki Räisänen.

Soittimien restaurointi soittokuntoon

4.2 SÄILYTYS

Museorakennuksessa on erilliset paloturvalliset arkistotilat (114 m²) sekä kokoelmatila pienille soittimille ja esineille (31 m²). Aineistoa säilytetään metallisilla hyllyillä. Ulkoisessa kokoelmakeskuksessa säilytetään paitsi Sibelius-museon myös Åbo Akademin säätiön muiden museoiden esineitä sekä säätiön taidekokoelmaan kuuluvia taideteoksia. Sibelius-museolla on kokoelmakeskuksessa käytössä 508 m² tilaa. Museon näyttelytilojen ikkunat on suojattu UV-kalvolla. Myös osassa vitriineistä on UV-kalvo.

Kosketinsoittimia Sibelius-museon ulkoisessa kokoelmakeskuksessa.

Kokoelmatiloissa ei toistaiseksi ole käytössä varsinaista olosuhdehallintajärjestelmää. Museon kokoelmatilojen olosuhteita tarkkaillaan etäluettavan mittausjärjestelmän avulla. Kokoelmatilojen olosuhteisiin ja olosuhdehallinnan ympäristövaikutuksiin kiinnitetään lähivuosina entistä tarkempaa huomiota.

Kokoelmien säilyttämisessä käytetään kullekin esineelle ja arkistomateriaalille sopivia säilytysmateriaaleja, kuten happovapaata silkkipaperia ja arkistokelpoisia kuoria, kotelaita ja laatikoita. Näyttelyissä olevat museo-objektit asetetaan esille mahdollisimman turvallisesti ja asianmukaisesti.

4.3 TURVALLISUUS

Museon kiinteistöistä ja niiden turvallisuudesta vastaa Åbo Akademin säätiön kiinteistöosasto. Säätiö arvioi kiinteistöjensä turvallisuutta vuosittain toteutettavassa riskikartoituksessaan, joka huomioi muun muassa kiinteistöjen palo- ja murtoturvallisuuden.

Tilat numeroina:

145 m² säilytystilaa, sisäinen

508 m² säilytystilaa, ulkoinen

1500+ hyllymetriä

Olosuhdehallinta

Arkistokelpoiset materiaalit

Riskikartoitus

LUKU 5

KOKOELMIEN SAAVUTETTAVUUS JA KÄYTTÖ

5.1 KOKOELMIEN KÄYTTÄJÄT JA ASIAKKAAT

Museon kokoelmia käytetään aktiivisesti sekä talon sisällä että ulkopuolisten toimesta. Museon näyttelyissä on esillä osa esinekokoelmasta sekä arkistoaineistoa. Näyttelyiden lisäksi museo käyttää omia kokoelmiaan esimerkiksi markkinoinnissaan ja sosiaalisen median julkaisuisaan.

Arkistoaineistoa käyttävät säännöllisesti muun muassa yliopisto- ja muut tutkijat, muusikot ja media-alan toimijat. Museon esinekokoelmaa käyttävät paitsi eri näyttelyiden kuraattorit myös muun muassa soitintutkijat ja -rakentajat.

5.2 KOKOELMAPALVELUT

Kokoelmiin voi tutustua joko paikan päällä museossa erikseen sovittavana aikana tai internetin välityksellä. Tällä hetkellä Finnassa on noin 40 000 Sibelius-museon kokoelmaobjektia, mikä käsittää noin viisi prosenttia koko olemassa olevasta määrästä. Luettelointi- ja digitointityön edetessä Finnaan tulee jatkuvasti lisää aineistoa.

SISÄLTÖ

- 5.1 Kokoelmien käyttäjät ja asiakkaat, s. 15
- 5.2 Kokoelmapalvelut, s. 15
- 5.3 Käyttöluvat ja -korvaukset, s. 16
- 5.4 Kokoelmien käytön rajoitukset, s. 16
- 5.5 Lainat, s. 17

↑ Soittimia esillä museon juhlanäyttelyssä ”Sata vuotta musiikin jälkeä.”

Violin
fysisk beskrivning: Tyrolerviolin, s.k. gammal fabriksfiol, byggd på 1840-50 talet. Tillgripis en Klotz-violin (gord) i Klingenthal eller Mitterwald. Håben (barock) är något grov, utan ovre kloss, passer ej riktigt över mest kroppens.
LÄS >

Aineistotyyppi
Esine

Organisaatio
Sibelius-museo

Kokoelma
Instrumentarium (SmIn)
Säberinstrument.

Tunus
SmIn958

Mitat
59,5 x 20,5 x 10,0 cm

Valmistus
valmistusaika: noin 1840-1850

Käyttö
Pacius, Fredrik, käyttäjä
Violinen har i tiderna tillhört Fredrik Pacius.

Aiheet
violu

LATAA KUVA >
NÄYTÄ KUVAAN TIEDOT
Aineistien käyttöoikeudet
© CC BY 4.0 Mita merkintä tarkoittaa?

Näkymä Finna-portaalista, soitin SmIn958.

Finnan kautta käyttäjä voi antaa museolle aineistoon liittyvää palautetta tai pyytää lisätietoja. Kaikki Finnasta löytyvä Sibelius-museon kuvamateriaali on julkaistu avoimella lisenssillä [CC-BY 4.0](#), jonka mukaan aineisto on vapaasti käytettävissä, kunhan Sibelius-museo mainitaan käytön yhteydessä.

Tekijänoikeuden alainen aineisto ei lähtökohtaisesti ole saatavilla Finnan kautta. Kokoelmahenkilökunta voi joissain tapauksissa pyynnöstä toimittaa asiakkaalle kopioita myös tekijänoikeuden alaisesta arkistomateriaalista, mutta koska Sibelius-museo ei ole tekijänoikeuksien omistaja, se ei voi myöntää lupaa muuhun kuin aineiston tutkimuskäyttöön. Mikäli tekijänoikeuksien alaista aineistoa aiotaan esimerkiksi esittää julkisesti tai käyttää painotuotteessa, tulee asiakkaan aina itse selvittää ja saada lupa aineiston käyttöön oikeuksien haltijalta.

Tekijänoikeuden alaisen aineiston käyttö tutkimustarkoituksiin

Kokoelmahenkilökunta tekee pienimuotoista tietopalvelua ilmaiseksi eli vastaa sähköpostitse tai Finnan kautta tullessiin kysymyksiin. Laajempi tietopalvelu on mahdollista, mutta siitä laskutetaan [hinnaston](#) mukaisesti.

Tietopalvelu:
sibmusarkiv@stiftelsenabo.fi
Finna

5.3 KÄYTTÖLUVAT JA -KORVAUKSET

Aineiston käytöstä peritään joissain tapauksissa käyttömaksu sen mukaan, onko kyseessä kaupallinen vai ei-kaupallinen käyttö. Maksu peritään kuitenkin vain siinä tapauksessa, että kyseistä aineistoa ei ole julkaistu Finnassa. Mikäli Finnassa olevan aineiston koko tai resoluutio ei riitä, tai jos aineistoa ei vielä ole digitoitu, voidaan se pyydettyäessä digitoida asiakasta varten Sibelius-museon arkiston hinnaston mukaisesti korvausta vastaan. Mikäli käytettävä aineisto vaatii esimerkiksi lupia tekijänoikeuksien haltijalta tai kuvassa olevilta henkilöiltä, on hyvän tavan mukaista tehdä kirjallinen sopimus asianomaisten kanssa.

5.4 KOKOELMIEN KÄYTÖN RAJOITUKSET

Vaikka Sibelius-museon kokoelmat ovat periaatteessa avoimia kaikille, liittyy niiden käyttöön myös rajoituksia. Tällaisia ovat esimerkiksi henkilötietolaki ja tietosuojalaki, tekijänoikeuslaki, tavallisen valokuvan suoja-aika sekä mahdolliset lahjakirjassa mainitut erityisehdot. Kokoelmien parissa työskentelevien ja asiakastyötä tekevien tulee tarvittaessa kertoa kokoelmien käyttäjälle erilaisista käyttörajoituksista, mutta vastuun on lopulta aineiston käyttäjällä. Käyttäjiä kehoitetaan myös aina käytön yhteydessä mainitsemaan aineiston alkuperä. Lisäksi museo kehottaa Finna-asiakkaitaan huomioimaan tietoliikenteen ympäristövaikutukset.

5.5 LAINAT

Sibelius-museon kokoelmaobjekteja voidaan lainata muihin museoihin tai muille organisaatioille. Lainoista tehdään aina erillinen kirjallinen sopimus lainaajan kanssa. Sopimuksessa määritellään lainattava kohde, lainaamisen tarkoitus, laina-aika ja mahdolliset muut lainaamiseen liittyvät ehdot.

Sibelius-museon kokoelmiin kuuluva, turkulaisen Johan Kjellströmin (1795–1854) rakentama taffelipiano (SmIn169) on lainassa Ett Hem -kotimuseossa.

SIBELIUSMUSEUM